

UNIVERSUL

Literar

Director: STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

11, STRADA BREZOIANU, 11

REVISTA
SAPTAMANALAPREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMAR:

<i>Zăvodul Spătarului</i>	. . .	D. Nanu
<i>Hoțul</i>	N. Pora
<i>Munții</i>	A. Mândru
<i>Celei bârfite</i>	Radu Cosmin
<i>Infirmiera dela No. 3.</i>	M. Corneliu
<i>Căldărarii</i>	Bacdemvi
<i>Suspinul florilor</i>	Aurora Ion.-Diamandy
<i>Sonet</i>	P. Vaier
<i>Te-am revăzut</i>	Aneta Ghințriu-Țepeș
<i>Legenda norocului</i>	Tomă Florescu
<i>Povestea unui câine</i>	Pe.re Văicoveanu
<i>Romanța</i>	i. G.
<i>Patria</i>	Virgil Broscărescu.

Poșta redacției, etc.

Costul publicațiilor la
„Universul Literar“
este următorul:

Inserții și reclame 1 leu
linia.

Anunțuri financiare, 75
bani linia.

Anunțuri de la institu-
țiile mari, cari nu cad în
categoria celor finan-
ciare 50 bani linia.

Anunțuri pentru Lote-
ria Statului Român, 25
bani linia, Mica publici-
tate 5 bani cuvântul.

Celelalte categorii după
înțelegere.

CEREȚI

Marti 28 Septemb. 1926

No. 34

DIN

ZIARUL

Științelor Populare

și al Calătoriilor

care cuprinde

Fotografiile alese și
articole instructive

Vintilă F. Pantazopol
Advocat

R. M. S. Str. B. 17.

Policlina VIATA

București CALEA GRIVITEI 107
Medici specialiști vindecă radi-
cal boale secrete:

SIFILISUL, BLENORAGIA și alte boli
la BARBAȚI și FEMEI

Se curăță sângele prin injecțiuni
fără durere direct în vine cu
Mercur 606 și iod

Consultații: de la 8-12 și 2-8
1735

Cauciucuri Engleze

pentru automobile și camere proaspote

S-au pus în vânzare cu prețuri reduse:

	<u>Flate</u>	<u>Canelate</u>	<u>Autr.</u>	<u>Camere</u>
\$15/105	1380	1485	1700	270
880/120	1800	1900	2100	300

precum și un mare stoc de camere din
toate dimensiunile care se vând cu 10
la sută mai puțin de cât cel mai redus
preț curent

Pentru cantități mari se fac prețuri speciale

La depozitele

N. Panaitopolo

Birou de vânzare: Strada Lipscani 94

— BUCUREȘTI —

2006

AVIZ IMPORTANT

CATRE

Librari și comercianți

— din întreaga țară —

Vechiul magazin de încredere

R. O. DAVID & M. ȘARAGA

Strada Gabroveni No. 4 București

aduce la cunoștința unor clienți că în vederea sezonului s'a
asortat cu articole de: *Librărie, Papetărie, Mărunțiguri,
Galanterie, Toalete, Jucării.* Mare depozit de *Cărți postale
ilustrate, italiene, franceze și germane* precum și bogat a-
sortiment de *Tablouri.* Vânzarea în En Gros, cu cele mai ef-
tine prețuri, Expediția promptă prin colete poștale și C. F. R.
Se trimite la cerere prețul curent gratis 1681

15 VAGOANE

— SIROP DE ZAHAR DIN SFECLA —

cu un conținut de 50-60% de zahăr livrabile imediat fran-
vagon fabrică Cehoslovacia cu permis de export vinde

Peretz & Hermann

Str. Sft. Nicolae Șelari
coș Str. Paris
— București —

UNIVERSUL LITERAR

ZAVODUL SPATARULUI

- ADAPTARE -

Imbrăcat numa 'n oșele, dela creștet la picioare,
Manta vremilor de ploae pe d'asupra aruncând,
Insofit de-oșteni în zale, — zece la numărătoare,
Spre Târgoviște din Argeș, vine Stroe scâpărând.

Merge 'n frunte, fjoarca oastei, rudă bună cu Voivodul
Drept ca lancea, țeapăn, mândru, pe-un asturian de soi;
Dela sold i-atârnă pala ce-a păzit de turci norodul
Incrustată 'n peire scumpe, lângă cornul de război.

Cu domnească mână Tepeș, înadins prin slovă-i cere
Cât mai grabnic să sosească în străvechiul său palat,
Căci sunt vremurile grele, și nu-i timp de 'ntârziere:
Osmanlii-au rupt firmanul și hangerul iar și-au luat.

Toate bune, — pentru dușmani vârful lăncei leac el are
Dar zăvodul-i când să plece — de-obiceiu așa de biând —
A mușcat de bot sirepu, s'a bătut ca de turbarę
I-a sărit în piept oprindu-l, — și la soare-a stat urlând!

Semn de piază rea oștene. Se cuvine-a lua aminte!
Dar ce puse vârj la toate fost-a eri, când pe oblânc, {
Adâpându-și calu 'n gârlă și pîcându-se 'nainte,
Un mel scâpă din deget, dus de vături în adânc...

Drept e... Vodă-i crud cu tofi; sfatul nimănu n'așteaptă.
Milă lui, — fățarnicie, — este fără de pereche.
Uită rar, și nici odata nu te-amenință în jupă:
Pisma e cu-atât mai neagră, cu cât vina e mai veche.

Dar el, Stroe, nu luptat-a pentru a Domnului credință
Să răscumpere păcatul ce-'ntr'o zi i-l răsvrăti?
Si urmat de o mână de oameni, nu s'a 'ntors cu biruință
După ce sdrobise oarde și hotarul ozroti?

Săfietu-i curat ca roua Domnul Sfânt să-l aibă 'n pază!
Ce-i primejdia? — Nimica pentru cine n'o ia-n seamă.
Tepeș doară-l prefăurește ca oștean din cei cu vază...
...Nu se poate! — ear în săfiet pe juris îl ceate-o teamă.

Din câmpie, spre muscele, în tihnița unei zale,
Sub stejari stufoși, prin codri, pe un drum întunecat,
Merge gânditor; — oștenii povestesc de dulci copile
Doritoare să-i revazu cine știe 'n care sat!

Și 'n spre ziua următoare, tocmă 'n faptul dimineții,
Apar turnurile 'n zarea ale albei mânăștiri.
Primăvara 'n aer de-aur își înalță cântăreșii.
De prin tuțe, de prin codri, sună mii de glăsuii.

Dar, la poartă un călugăr spăimântat îi ese 'n cale;
— „Taică, nu te duce taică, diavo'ul te-a ispitit!”
Și cu mâna lui oprește catul sprinten de zăbale;
„Nu intra! în vizunie ursu-i rău, — nelegiuit!”

— „Ți-e de geaba spaima tată... Vodă nouă ni-i ca frate.
Cu răvaș domnesc aice singur Tepeș ne aduce.
....Ar fi cursă de netrebnic să se 'ncarce cu păcate!”

Urlă câinele; el întră. Trist monahu-și face cruce....

Scârțâind se 'nchide poarta, cad greoaiele zăvoare!
Către Stroe 'nainiează un posomorât gealat:
Măsurându-l cu privirea de la cap pân' la picioare
Zice: Vodă chiar acuma vrca cu voi să fie sfat.

— „Bine, dar lăsați să intre oamenii ce-așteaptă 'n scard.
Ei sunt floarea oastei mele și din toți cei mai cumiți.
— „E poruncă pentru astăzi ca să doarmă noaptea afară
Și ce spune Voevodul, ascultat e și de sfinți!”

Din cerdac apare Tepeș, luminat în plin de soare,
— „Bine mi-ai sosit în ghiare frate vitreg de năpârcă!”
Spre gealat apoi: „ucide-l!” ca un julger, sclipitoare
Pe de-asupra frunții, Stroe, vede-o bardă ce se urcă...

Șovăind el câtă pala, grabnic pipăe mânerul,
Dar pe pieptu-i cade trăsnet ascuțișul de oțel.
Peste ochi frumoși, albaștri, se întunecă tot cerul...
Sângele fâșnește... Tepeș, câtă țintă lung la el...

Iar târziu, când nu mai mișcă nici o cută, nici o mând
Între faldurile 'n care blândul mort a înghețat, —
Tepeș strigă: tae-i capul și i-l lasă în țărână.
Apoi cheamă-i jupânița să și-l iee la 'ngropat.”

Domnul întră înăuntru și prin sala 'ntunecată
Chiamă doamna pentru cină, cere vinul cel mai rău,
Pe terasă 'nlinsă-i masa... Cu tulpina agățată,
Triandafiri-și urcă floarea peste ziduri curioși....

Vodă biciul boerimei, cu Domnița-i floare dragă
Singuri, pașnici stau la masă, fără grije și zâmbesc.
Când... de-o frică fătă veste simt cum sângele le îngheață
Ulet surd s'aude 'n sală... albi de spaimă 'ncremenesc:

Un zăvod în prag s'arată cu un cap de mort în gură
Il așează pe podele și-i privește'n ochi pierdut:
Gioaznic Stroe își întoarce oarba lui căutătură
Printre pietele 'nchegate, — căire Tepeș-Vodă mut....

HOTUL

Întro colibă de pe la marginea țărului ședea Moș Dincă, un bătrân ale cărui apucături ciudate le șiau toți vecinii.

Nimeni nu-l pomenise să stea și el de vorbă cu cineva, sau să-l găsească pragul vre-un cunoscut.

Doamne ferește așa ceva.

Se ferea parcă și de umbra lui și îi era teamă să-și cheitu, încă și cuvintele ce le rostea.

Căta mereu cu spaimă împrejurii, de câte ori pleca de acasă, făcând ușa cu grije și atârând și încălțul de belciuge.

Apoi, păs, păs, tărăs, grăbiș, că schiopăta diatr'un picior, se țâța iacetiinel moșul cine știe încotro, pe unde trebăluia, el știa ce.

Vorbea lumea multe și mărunte pe socoteala lui. Ba că dădea bani cu camătă mare și numai a celorla dela care știa sigur că și poate lua banii înapoi; ba că și la vândut sufletul necuratului, și că și așa nu s'apropie suflet omeneș de cocloaba lui. Și câte și mai câte..

Drept e că nici pe popa nu-l primea, nici la zi întâu când umbra din casă în casă, nici barem la zile mari nu-i deschidea ușa; cum țărăș nu s'a poemint să fi ajutat și el vre-un nevoș.

De așa ceva nici pomenală.

Feritul sfântul pe Moș Dincă de orice gând de milostenie.

El știa una și bună; s'adune ban cu băg, închizându-se ca în temniță, într'una din cele două oclăște ale casei lui derăpăuate ce se mai ținea într'un peg, gata să se dărâme într'o zi la o bătae de rănt, mei tare.

De cine știe când nu mai văzuse pe nimeni, de pe când trăia mama Leanca, răposata lui neștă, care ne istorisea ce îndura la sgârșit.

— Vai de mine măică, să fe-
rască Dumnezeu pe om așa

șarav! Că nu-i altceva mai rău pe lume ca sgârșenia. Eheii! de n'ar fi inimii milostive ca păici, prin casa asta, blagoslovită de Dumnezeu, cu atâți copii, mănca iar mama de volnicii, cine știe de când își făceau viermii cuiub în hârca esta necăjită!?

— Păi, nu-ți dă să măvănci? îndrăznea vre-unul din copii.

— Ce să-mi mai dea și mie măică? Că el știe numai să-și îndoaie pipoța pe furis și vici gând să-mi întinză și mie barem o căje de păne. Iacă, să nu dea Dumnezeu omului, cât poate să îndure!

Și biata bătrână le-a îndurat toate până mai iarna trecută, când fără o bucatică de lemn în sobă, pe un ger de crăpau și pietrele, a încremenit de veș, cu ochii în bagdadie.

Vecinii au pus mână cu mână, d'au îngropat-o, că după sgârșit putea să putrezească acolo, lângă el!

— N'am de unde! — nu 'ntelegeți că n'am? se vâicărea el — că m'au înșelat toți netrebnișii pe cari i-am impramutat și meu calșcit.

Iar când s'a trezit singur pe dume, sgârșitul a putut să-și vadă în țihă de nărvul lui.

Câte se mai povesteau pe seama lui!

Zice că stetea toată nopticia cu purcoaiile de galbeni ce licăreau ca focul pe mașă, fumuindu-și fața și mâinile în ei, zurnindu-și și oftând de mulțumire, iar într'un colț Necuratul se purica trăgând din pipă.

Mulți euzise zgomotul banilor, când treceau noaptea pe la ferestra sgârșitului.

Alții edăogau că se zăreste acolo o lumină ciudată și că în țara aceea drăcească se vedea bogățiile sgârșitului răsirate pe masă de ghiarele lui apucăreșe.

Când da să apuce ceva, parcă se întindeau ghiarele unei pasări de pradă, atât de tare, se încovrigau degetele ogoase ca de mouste, cu unghile lungi, ascuțite și încovoate gata pe sgârșetură.

De aceea nimeni nici nu se clinti din casă într'o zi frumoasă de toamnă când sgârșitul cu părul vulvoi, și sgârșindu-și fața cu mâinile, răcnea din fundul rărunchiilor:

— Hoții! hoții! M'au jefuit! Puneți mâna pe hoții!..

În cele din urmă s'au apropiat unii de poartă, zărindu-l pe Moș Dincă, scormonind pământul cu ghiarele sub un pom din bățătură.

Văzându-l că vorbește într'altura și că amenință cu sapa pe toți, l'au prins și l'au dus la bașamuc.

Iar oamenii cârmuirii au scormonit peste tot, până ce au dat de talpa banilor lui Moș Dincă.

Sgârșitul își îngropase averea punând galbenii într'un chiup și pitindu-l într'o groapă, săpată la rădăcina nucului din bățătură.

De acolo și-i lua în fiecare noapte, mângându-i și bucurându-se și el, în felul lui, de fericirea vieții, punându-i la loc pe la cântători.

Însă în noaptea cu pricina, când i s'a părut că l'au prădat, la banii de unde nu-s!

Ce se întâmplase?

Săpându-se bine în adânc, s'au descoperit oamenii un șanțuleș scobit pe dedesubt de un sobol, care, dând în dreptul chiupului peste un loc pe unde să poată morfoli țărâna mai ușor, a scormonit cu ghiarele, până l'a venit chiupul cu galbeni în cap, infun, dându-se în șanțul lui.

Și așa s'a descoperit hoțul!

N. Poră.

CELEI BARFITE *)

*Eu ți-am cântat în versuri lapidare
A trupului tău caldă armonie.
Ți-am pus pe frunte crini de poezie,
Și mirtul prea curatelor fecioare.*

*Guri rele spun, — ce crudă ironie! —
Că trupul tău e adesea de vânzare
Că muza-mi e păpușă de bazare
Și că-i păcat de sfânta-mi rapsodie.*

*Nu știu ce-o fi adevărat din toate,
Dar eu îți voi cânta, cași-înainte,
A tale fine iinii — aristocrate.*

*Căci dacă lutul tău e plin de tină,
Privirea ta e castă și cuminte,
Iar forma ta eternă și divină!*

Radu Cosmîu.

MUNȚII

*Spre lumi cu brazi mi-e drumul azi croit,
Spre lumi cu brazi și piscurile 'n soare,
Ce-asemeni unor glorii de grant
De veacuri 'naiță frunți cutezătoare.*

*Iar sufletu-mi din sbuciumări trezit,
Cum tînde aripi largi de nerăbdare,
Imi pare-o navă gata de pornit
Cu pânza 'n vânt să spintece o mare.*

*Și-atîta forță 'mi dăruie menirea,
Că 'nfig în zări cuceritor privirea
Și-mi simt făptura toată numai fier.*

*Ce limbă 'nveninată și amară,
Mai poate spune 'n clipa asta rară
Că lutul n'are partea lui de cer?*

A. Măndru

INFIRMIERA DE LA No. 3

Cu un urlet ce moare sugrumat în depărtări, bubuiturile de tun se aud necontenit. De fiecare lovitură, care e un crăncin al morții, sunt legate viețile atâtor zeci de oameni. Automobilele „Crucei Roșii“ transportă fără încetare sute de răniți.

Un cunoscut filantrop din orașul C., apus la dispoziția medicilor militari casa lui înzestrată cu tot confortul necesar. Îndată toate doamnele și domnișoarele din loc calitate s'au oferit să dea binevoitorul lor concurs. Peste tot domnește o mare febrilitate. Când usile rămân un moment întredeschise se văd șiruri lungi de paturi, în care se svărcolose răniții în prada durilor.

Dintr'o mănăstire din apropiere au venit să dea ajutorul lor vreo câteva mame. În salonul dela nr. 3, unde sunt așezați ofiterii, între celelalte surori se află o călugăriță,

un tip de frumusețe, cum a zis cineva. Se numește Amelia. A jumbrăcat în locul hainelor negre călugărești, costumul de soră. E atât de drăgălase, încât durerile eroilor la atingerea mâinilor micuțe se potolesc ca prin farmec. De pretutindeni e strigată:

— Măică!

— Măicuță!..

— Soră Amelia!..

Și ea aleargă veselă, surzătoare, spunând o vorbă bună, o încurajare. Toți oftează și exclamă:

— Păcat că e călugăriță!

Sora Amelia nu are mai mult de 21 ani. Orfană de părinți la o vârstă fragedă, în urma înrăririi e. p'tropilor asupra ei a intrat într'o mănăstire. Astăzi cu frumusețea și bogăția ei ar fi mărul discordiei. Patimile emenești n'au ajuns-o cu întregul jor alaiu. În chipul ei sărăcăcioasă s'a rugat, a învâțat

să creadă și să devină mireasa lui Crist.

— Soră Amelia, se aude un glas stins, vino până la mine, te rog!

Răzimat într'un cot locotenentul o așteaptă. Bandajul dela umăr i s'a desfăcut și nu-l poate așeza. Sora aleargă între la rănit și cotându-l blând, îi zice: „Ai răbdare d'le locotenent, te bandajez imediat. Vezi, te-ai oboșit prea mult!“

Convintele ei de dojană au un „ca“ de o nespusă blândețe și mângăiere.

Sora stă pe marginea patului, lângă rănit. În mână ține o scri-soare. Lucere să citească rar și a. runcând din când în când câte o privire întrebătoare de pe fiecare frază citită, apoi la semnul de „bine“ pe care rănitul îl face, continuă lectura. E o lungă scrisoare cu accente rugătoare în care locot. Silisteanu roagă pe o oarecare

*) Din volumul „Cântarea Inimei“ ce va

„Nelly“ să vină să-l vadă și să-l îndulcească zilele de restriste. Scrisoarea e mai mult o lungă poemă de dragoste. Cuvintele sunt așa de iubitoare în cât Sora a putut să se simtă că persoana căreia îi este adresată scrisoarea, nu poate fi nici soră, nici rudă, ci un „cineva“ care face parte din inima locotenentului. El n'a putut o serie de oaze țese brațul drept e rănit.

Când a terminat locot. Silişteanu îi mulțumește cu un zâmbet și ea o simte așa de fericită că a putut să facă un bine, mai ales „lui“!

Ceva nelămurit de o răspunsă îngâște și frumusețe s'a născut în sufletul ei de fecioară. Fără voie întoarce capul să-l privească, iar când el doarme rămâne dusă pe gânduri privind fața lui frumoasă.

Acum rănitul e mai grav. Doctorii se tem de o complicație ce ar fi mortală. El o întreabă vesnic: „Nici o scrisoare, nimeni?“

— Nu, nimic până acum, răspunde sora blând.

Într-o zi a venit o scrisoare cu un cuprins foarte laconic, din care reieșea că Nelly care nu era decât iubita locotenentului, în urma săruștelor depuse de familia ei, a fost nevoită să se căsătorească cu un avocat, care era reformat.

Nunta fusese acum o lună și jumătate. Regretă, dar trebuie să aibă în vedere că inconveniente sociale, căsătorie, părinții, scandal — rețete din care nu reieșea nici un regret. Încheia cu un „la revedere“ și isoălea cu noul nume de familie.

Sora cu bănuiala în suflet, n'a existat decât un moment, pentru a deschide scrisoarea. Citind, nu și-a putut reține o lacrimă, gândind la rănitul ei drag ce avea să moară în curând, căci complicația se lăsa.

Cu scrisoarea mototolită între

degete, cu ochii spre icoană, murmură:

— Doamne, Doamne, ce suflați au unele femei din clasa cultă, ce suflați pierdute! Nu e răsplata ce se cuvine unui martir al datoriei și al mulțimei în mijlocul căreia a trăit!

În noaptea aceea Sora Amelia n'a dormit. S'a încercat să țigălas, că o scrisoare iubitoare, plină de speranțe și a reușit. Când a terminat a adăugat ca pentru sine: „cred că am făcut un bine, nu un rău“. Dimineața intrând în salon locotenentului o întreabă, abia auzibil:

— Nimic?

— Ba da, o scrisoare, după vi-zită am s'o aduc eu!

Ochii muribundului tresăriră, ca și cum ar fi găsit un nou izvor de viață. Cu regret, medicii văzură că nu era mai mult de două zile de trait. Peste o oră Sora Amelia veni să se așeze pe marginea patului și încetu să citească rar. Rănitul o asculta cu o atenție extrem de încoadață. Se vorbea acolo de venirea „ei“, atunci Silişteanu oftă cu o mulțumire adâncă. Cere scrisoarea să o vadă și o acoperi de săruturi. Mistificația reușise.

— Ea va veni, ce fericire! Doamne dă-mi puterea să trăiesc până atunci. Sora se îndepărta plângând, lăsându-l în prada bucuriei.

— De ce o fi plângând Sora Amelia, se întrebau unii?

În ziua aceea Sora a fost tristă.

Locot. Alexandru Silişteanu e în agonie. Se vede sbuciumul între corpul care cere somnul cel vesnic și spiritul neîmpăcat cu o idee. Din când în când deschide ochii mari și întrebă:

— N'a mai venit, când vine?

— Până acum n'a sosit, dar tre-

bue neapărat să vină. Nu-ți te teamă, nu vei muri, ești încă tânăr, puternic și frumos! Spune cu atâta duioșie: „frumos“!

Muribundul se liniștește. Pare că doarme. A așipit.

De odată se ridică într-o ultimă efortare și cu ochii urmărind o vedenie că pare că-l farmecă, zice apucând mâna Ameliei și zâmbind:

— Ai venit? De când te aștept. Eu te aștept pe tine și morții mă chiamă. Te aud. Mă chiamă să cucerim Ardealul. Iubita mea ne vom căsători în Alba Iulia... ai venit?

— Am venit s'opțeste, Sora plân-gând. Am venit, căci m'ai chemat.

Simte că se înăbuse jucând un rol ce nu-i al ei.

— Mor, ah mor Nelly, draga vi-surilor mele! Uite moartea cum mă chiamă, mă strigă! Tu nu poți merge, dar eu mă duc! Uite până și sângele meu care a curs din rană și el mă chiamă... mă vor străbunii... mor, simt ceva în gât care mă sugrumă!

Se svârcolește apoi înăbușit, cu ochii alături, cu gresul slab:

— Sărută-mă pentru ultima oară!

Sora simte că nu mai poate. Bolnavii ceilalți dorm. Sunt doar ei doi cari mai vorbesc. Murmură o rugăciune și zice:

— Doamne iartă-mă dacă greșesc, nu știu ce să fac!

Se apleacă plângând peste locotenent și-l sărută pe buze, tinându-i capul în mâini. Intregul ei trup de fecioară se înfioară...

Sufletul tânărului s'a dus, fericit spre cer.

Acum Sora Amelia în chilia ei din mănăstire, se roagă pentru linștea ei sufletească, pentru cel morți, pentru patrie și mai ales pentru „el“.

M. Corneliu

CALDĂRARI

Cu cărutele încărcate
Ce sunt trase de măgari
Înspre alte zări deapururi
Merg noimazi căldărari.

Pe sub zdrențele de țoale
Din căruțe, văzi purcei,
Vezi copii în pelea goală,
Chipuri brune de femei,

Și cu haine petecite
Cu figurile lor stranii.
Cu lungi plete încălcite
Merg în cete strănși țigani.

Merg... din cortul cel din urmă
Înapoi, privind, o față
Către satul ce-l lăsară.
Prinde-a plânge de-odată

Și cum seara se tot lasă
Înșind tot asfințitul,
Vede cimitiru 'n care
L-a rămas pe veci iubitul...

Într'un cort mai înainte
Parcă plânge o vioară.
Pe convoiul ce se duce.
Noaptea tot mai mult coboară.
Bucdemni.

SUSPINUL FLORILOR...

Era o noapte albă scăldată de razele argintii ale lunii. În tăcere, foșnetul frunzelor șoptește tainic o poveste neînțeleasă... Departe, pe o creangă ascunsă, sfioasă privighetoarea își tremură în glas îngânarea amoroasă, purtând ecoul triurilor măestre în sferile nestiute ale neantului, unde nu pătrunde nici sugetarea. În grădina florile deschid petalele îmbobocite, se lasă sărutate de îmbrățișarea palidă a razelor în așteptarea zorilor bine-cuvântate cu suava mângâiere a boabelor irizate și strălucitoare de rouă.

— Ce frumoasă noapte și stăpâna noastră nu vine s'o petreacă cu iubitul ei în mijlocul nostru șopti un trandafir parfumat.

— A lipsit vreodată ca să ipsească și acum, răspunse irate-său, mlădiindu-și o creangă terminată cu un boboc abea răsărit..

Luceafărul strălucea departe, pe marginea boltei, pălpăindu-și flacăra ca suflată de vânt; celelalte stele întindeau hore pe albastrul închis, reflectându-se în undele apelor, răsărându-se prin frunzișul arborilor bătrâni.

— Iată stâna noastră, freamătă o crizantemă gratioasă.

— De acum, ascultați toate pofticeasele șopte de iubire, răsă o garoafă stacojie..

Pe alee, stăpâna o pată albă mișcătoare în lumina nopții, se apropie de banca din grădina târăgându-și pași șovăitori, până ajunsese în mijlocul florilor ei.. Plângea. Suspine înăbușite se îngâneau cu șoapte neînțelese și lacrimile fierbinți umezeau ochii ei plini de durere, căzând serpuitoare pe sânul-i plpând. În desnădejdea suferinței ei nu mai vedea nici frumusețea nopții, nu simțea nici parfurmarea compătimitoare a flo-

rilor, nici glasul tainic al naturii.. Plângea înainte cu disperare..

Florile, mijloase de stăpâna lor care le îngrijea așa de iubitor, se sfătuiră în tăcere cum să aline durerea ei.. și minune: toate se intrupară în cele mai frumoase fecioare, răsărite parcă din undele mărilor, din sărutarea soarelui cu zorile, din adierea zefirului pe bucele unui copil blond. Făcu roată în jurul ei și toate într'un glas cristalin întrebă ră ce are. Uimită, stăpâna le privi cu neîncredere, uită o clipă nenorocirea ei și se pierdu în contemplarea arătărilor.. credea că trece un vis. Simți mângâieri ușoare ca ațingeri aeriene pe frunte, pe bucele părului pe obraji, pe mâini și iar auzi întrebarea misterioaselor venite. Isi reaminti durerea ei și plânsul reîncepu.

— Sunt singură, singură, cu dorul meu nebun de iubire spulberat.. „Ei“ m'a părăsit, m'a părăsit.. O alta îl alintă acum.. pe când eu însetată, întind dornic brațele în van după umbra.. închipuirei mele.. M'a părăsit.. s'a dus.. nu mai vine șopti cu disperare nenorocita înamorată..

— Nu mai plânge șopti una dintre fecioare: noi toate am trecut prin durerea ta, sărmană femeie... O, suflete alese, curate, naive, vă lasati cel mai frumos colt al sufletului nostru, robii celui mai amaric vis de nestatornicie!.. Viata e un vis, pe care nu mai tu trebuie să te străduiești, să ti-l faci sau nu frumos!..

— Iată nestatornicia, șopti o fecioară palidă, cu buzele strânse de durere.

Din aer, se desprinsese într'un zbor falfăitor un fluture mare, cu aripile albastre și argintii, coborâ între femei răsărit parcă din razele lunii.. Se învârti ușor în spirale până își alege un loc de o-

dihnă chiar pe genunchii femeii părăsite..

— Priveste-l, e nestatornicia, șopti o fecioară cu ochii arși de lacrimi..

Femeea ridică mâna; cu o mișcare voi să zdrobească fluturile; dete o lovitură brutală inconștientă.. Dar fluturile irizat își inase sborul spre altă odihnă... Femeea rămase cu suspinul înghetat pe gură..

— Nu te măhni — o sfătui binevoitor, — uite privește luna, ea însăși e învinsa jertfel ei.. Era cea mai frumoasă fecioară, a iubit cum n'a mai iubit alta, iar iubitul ei o trăda de îndată ce nu era lângă ea.. A priceput el dragostea ei, dar... prea târziu. Lacrimile și credința ei induioasă pe Creator care o înălță în slava albastrului senin de unde tainic privește îngăduitoare înfălnirile amoroase..

În inserat ca și în zori îmbrățișează cu o privire palidă stearsă pe iubitul ei, care transtormat tot în astru și tot trădător îmbrățișează totul în lumina și dogoreala lui arzătoare.. fără aș mai putea ajunge iubita.. Un singur bărbat a fost sincer, dar fatal, tot nestatornicia a cuprins pe femeie, care-si lăsă iubitul în desnădejde... sburând cine știe în ce pustiu, unde își îngână mângâierea.

Ei zboară profunzideni în vesnica cercetare: e zefirul e vântul, e vijelia, furtuna, după urma necredincioaselor; când crede s'o ajungă, s'o descopere adie, când bănuiește depărtarea fericirii lui aleargă fluierând, urjând, clootind mărire, asvărind valurile, clătînând arbori, rupând crângile și iar desnădădindu se potolește.. Privește stelele și oase, în flecare scilpire se ascunde o durere, o desamăgire.. Florile, și ele sărmanele își au legenda lor și nu crede că pline de iluzii s'au transformat în modeste flori

din fecioarele mândre de o dințoară.. Impodobesc sânurile în care se sbate primul fior de iubire, sau tresărîrea geloziei, sau zbuciumul desamăgirei și ofîndur-se, mor retrăind chinul povestirei lor. Mijlocitoarele începutului de iubire și ultima mângăere a neînsuflețitilor..

— Atunci ce să fac, șopti dururata femeie, cîntînd

prîntre lacrimi în ochii sfătuitoarelor.

— Uitărea și nepăsarea e singurul mijloc.

— Oh! unde s'o găseso, îngănă nefericita în șoptă..

— Mila noastră te-a mîntuit, șoptiră femeile în cor și nevăzute dispărură în potirul florilor, răspîndind din petalele fragede parfumarea imbălsămată..

În orizont cerul era însân-

gerat; nori albi pătau cerul de-o albăstreață lucidă. Soarele învăpăiat răsărea, ridicându-se lenevos.. Păsările piniau ciripitul voios.. musculițele deșteptate se învârteau zbărînd..

Stăpâna privi în jurul ei ca pradă unui vis; muși amintea nici de durerea ei, nici de fecioarele mîlostive.. și nici măcar de.. iubitul ei.

Aurora Ionescu-Diamandy

SONET

*Te-ai dus târîndu-mi visurile toate,
Investmîntate 'n haine funerare...
Pornește, stîns un cîntec de 'ngropare
Din inimile noastre sfîșiate.*

*Vom sugrumă iubirea noastră oare?
Și resemnați, cu frunțile plecate,
Vom îngropa-o 'n cripte 'ntunecate,
În adîncimi de suflet, în uitare?*

*Nu știm... Și dacă astăzi, de departe,
Privim uimiți iluziile moarte
Și suferim, n'au fost a noastre vreri;*

*Ci scris a fost !... Și nu-i a noastră vina,
Că — amăgiți — azi plîngem pe ruina
Altarului speranțelor de ieri...*

P. Vaier.

TE-AM REVAZUT!

*O! cât am plîns în trista-mi pribegie
Și cu cât dor te-am rechemat zadarnic!
Tu n'ai să ști nici cînd cât de amarnic
Îmi ispășesc iubirea mea târzie,*

*Cît de pustii și cît de 'ntunecoase
Sunt nopțile din toamna asta rece
Cu cîtă nepăsare timpul trece
Chemîndu-mă spre groapa fîroasă.*

*Și-acum cînd toată amorțita fire
Se zbate 'n dureroasa-i agonie.
Ași vrea trecutul drag să reînvie
Cu toată îngropata-i fericire.*

*Dar prea târziu... azi frunze vestejite
Aștern covoare roșii pe alee
Vom îngropa și ultima scîntee
Din inimile noastre obosie.*

Aneta Dimitriu-Țepeș

LEGENDA NOROCULUI

Norocul este un moș bătrîn-bătrîn, c'un singur ochiu în creștet.

Moș Noroc avea și el, biet, un copil, voinic și frumos ca un leu tînăr.

Odată, nu știu cum s'a întâmplat, și-a pierdut băiatul.

De atunci, unchișul aleargă fără preget prin lume, cău-

tîndu-și odorul pretutindeni: prin ape și prin păduri, prin sate și prin orașe.

Orb, cum este, moșneagul pune mîna pe cîte un om și, crezînd că este fiu-său, începe a-l ridica încet-încet, îl ridică tot mai sus, îl ridică mereu, pînă cînd îl aduce în dreptul ochiului său: cînd a

văzut bătrînul, că cel ridicat nu este băiatul lui, îl azvîrlă de acolo cu atîta furie, că nu se mai alege nici pulberea de dînsul.

Apoi Moș Noroc pornește mai departe, în căutarea pierdutului copil.

Toma Florescu

POVESTEA UNUI CÂINE

Încăpuși-vă un câine negru, negru ca un drac, mic ca un ariciu și îmbrăcat cu un păr lung, moale și strălucitor, — un câine care fugise de acasă speriat de cruzimea stăpânilor săi.

Când se născuse, soarta nemiloasă îl călăuse unor oameni răi și bețivi, care nici odată nu se priceperă cum să se bucure de frumusețea și cuminența lui. Mizeria lor judecătorească, spânșă ca înțeleptă câtușală de fier de otrăva alcoolului, nu-i mai putea sfătui să se desvețe de nămănosul obicei, care-i stăpânea de nădejde bietul câine, — numai așa ca să-l bată, și de a-l lăsa vreme îndelungată flămând; iar el, sărăcuțul, scuturat de neputință grozavă ce i-o văra în case ura din senin a vrăjmașilor săi, — răleat pe partea dinăpoi a trupului și ținând labele dinainte frânte în chip de îndurare, în zădar lăsa să-i se strecoare o rugă scurta, din ochii lui mici, vioi și înțeleghători.

Și dacă suferise cu încăpățănare toate năpastele ce-i căzuseră pe cap, suferise cu gând că va să vie și pentru el zile mai bune. Așteptarea însă fusese fără roade pentru micul greu.

Dar iată că într-o zi o pățise mai rău ca ori când. Doborât de foame, luase din mână unui copil al stăpânilor săi o bucată de pâine cu gând să-o mănânce, ascuns într-un colț. Spre nefericirea lui, însă, fusese zărit de tatăl copilului, care luase un scâmb și îl scârșise cu furie după el. Dacă nu s-ar fi dat de o parte ar fi rămas eluț pe toată viața.

Atunci înțelese și el că chinurile la care era sortit în fiecare zi făcrau curare, nor să mai aibă sfârșit și se hotărî să fugă.

Spre seară, — o seară de țară cu cer senin și ger uscat, se furisase din curte, pe lângă case, și lesise afară la stradă. Calea era plină de zăpadă albă și scilpitoare ca niște arborițe de fluturi poleite cu argint. Prin mijlocul străzii se observau urme de căruțe cari răzbeșcă prin omăt. Câinele stătu puțin în jos — s'ar fi zise

că mîntea lui, ce ar fi putut încăpea toată într-un ou, căta să înțeleagă grozăvia faptei ce avea să-o îndemnească — și apoi o lua înțoc, cu capul în jos, pe urmele pasilor de lângă garduri, cu gând să meargă în locuri mai bune, să meargă până ce i s'or slei puterile. Din loc în loc răsăreau felinare, în jurul cărora, pe zăpada curată, juca în roată lumina galbuie ce isvora din lămpile cu gaz.

Și mersese astfel, mersese până ce într-un timp, se oprise la un colț de stradă și se așezase, sfârșit de oboseală, lângă un felinar, ce și rezema stălpul putred de un gard de nuiele.

Frigul pe care-l simți imediat îl făcu să-si adune puterile ca să se ridice — dar nu izbuti. Și, când își dadu seama că nenumărate cercuri de fier îi strângeau, fără răgaz trupul lui mic și plâpând, simți că era condamnat să-si sfârșească zilele în locul acela. Atunci, cuminte cum fusese în totdeauna, se lăsă deabinelea jos, își îndoi spinarea până se făcu melc, își ascunse capul între picioarele și subțiri și așteptă să-i se facă somn. Culcușului de ghiastă îi făcea să tremure, însă, ca o coardă de vioară; iar pleoapele se lăseau cu greu peste ochisorii lui umezi.

Norocul care-l ocolise meren până atunci, veni să-i mângâie sira spinării înghețate, tocmai în aceste clipe grozave. Ce se întâmplase? În fața felinarului se oprise doi oameni, unul mai în vârstă și unul tânăr de tot, cari se întorceau de la o cărciumă, unde fusese să cumpere vin. Cel mai tânăr se apropie puțin, privi cu atenție și zise:

— Sărăcu, ce mic e!

— Vai de el, adoase celălalt, trebuie să fie țapăn! Pe gerul ăsta.

În acel moment, tocmai, cățelușul începu să sufle mai cu putere pe nări și să mârșie încet, infiorat de grozăvia cine știe cărui vie.

Tânărul se lăsă pe vine și începu să mângâie părul rece al câineului. Apoi își ridică privirea spre tovarășul său și zise:

— Să-l luăm cu noi, tată!

— Ia-l dacă vrei, dar hai mai repede că am înghețat.

Cu tot somnul, care-i amorfise până și pleoapele ce totdeauna fusese neobosite, câinele simți că-l ridică cineva de jos și atunci deschise ochii temător și plin de curiozitate în acele timp. Și deodată începu să-i pălpăie iarăși în vine sufletul care cu câteva clipe mai înainte se pregătise să părăsească trupul, care-l adăpostise o bună bucată de vreme. Zări astfel în fața lui doi oameni înfășurați în mantale groase, cu gulerile ridicate până la urechi și cu căciuli mari îndesate pe cap. În brațe îl ținea cel mai mic și mai tânăr, care-l înfășurase cu o aripă a mantalei și-l mângâia mereu pe păr.

Și așa au pornit-o cu toții spre casă. Când au ajuns la un băgat înăuntru și i-au dat drumul să umble în toată voia prin odăle. Dar el, sărăcuțul, care au-gi putuse veni în fire, din cauza gerului, se călăngă puțin pe pleoarele subțiri și înghețate și apoi se frână, se ca isbit de furtună, și cărua jos. Înțelegându-i durerea și ridicându-i binisor și îl duseră lângă sobă, ca să se desmorțească; iar el caud se văzu la căldură, simți că se topește pe nesimțite toată ghiasta, care-l strângea spinarea, și se începu să-i furnice prin trup ceva neînțeleș, care-i umplea sufletul de vroșie. Și acum, fiindu-i mîntea mai limpede, începu să se uite cu băgare de seamă la cel din jurul lui. Observă astfel pe cei doi oameni, care-l aduseră și mai observă o femeie și doi copii. Toți ascultau tăcuți la cele ce spunea cel mai bătrân al casei, care, după cum se scotise el, era stăpânul. Din când în când privirile tuturor se întorceau dela povestitor către arșulețul cu ochii de jărătec ce stătea ghemuit în lumina rășpîșă de peră focului din sobă, și-l priveau cu ochi miloși. Și, tot ascultând cățelușul înțeleș despre oină se vorbea și începu să-i privească și el, pe rând, ca și cum ar fi stătu

să le arate că se simte foarte multumit că le-a adunat din zăpada și le-au adus la căldură.

După aceea toți ai casei se aplecară la mesă. El rămase tot la locul lui omlăte, deși aburii, care umpleau de arome întreaga coprișul odăii, îl chinaua cumplit. La sfârșitul mesei, stăpânul se gândi că-l răsplătescă pentru înțelegerea lui. Luă o bucată de carne în mâncă și strigă:

Hector! Vino'acoa?

Câinele înțelesese că pe el îl cheamă, și se ridică încet pe picioarele deșchise, îndreptându-se spre cel care-i dăduse porunca; iar acesta, după ce-l mângăia pe păr, îi aruncă bucată de carne în gură.

Hector o mâncă încet și frumos, ca cineva care se simte străin, și la urmă, liniștit se duse de se înolăci la locul lui de lângă sobă.

Așa trecură prima seară,

Până se desprimăvăară, Hector arăta prisă, deoarece îi era milă să-l lase să doarmă prin ger. Dăte odată i se dădea drumul și pe afară, prin curtea înzăpezită, ca să se țurească și cu binele și cu răul și să iașă câine voinic. Cei cari se bucurau mai mult de ieșirea lui Hector prin curte, erau copiii. În deosebi Sandu totdeauna își făcea jucărie din el. Cum îl vedea, îl lasa în brațe, îl mângăia, apoi îl apuca sdravăn cu amăn-țel, dău mâinile de mijloc și-l făcea să vânt pe înținsul zăpezii. Câinele când se simțea săvârșit ca o minge nu mai putea de frică și, înscurta călătorie seriană, se răsucea ca un surup, căștând cu ochii speriați, ajutor; iar copiii râdeau, râdeau să se prăpădească, văzându-l cum făcea salturi ca un câine de circ și cum dispărea apoi, ca un glont, în zăpada moale. Când se arăta la vedere după câteva săvârșiri de sobă, li-era și mai mare drag să-l surprindă în înfățișarea lui de ardeșor cu gene și sprincene albe de moșneg.

Dar dintre toate glumele pe cari le răbda Hector, una îi era cu totul nesuferită: obiceiul cu care se deprinseseră copiii de a-l necăji în timpul somnului.

Parcă era învăluit în blestem elipa în care se hotăre să doarmă. Abia dibuia un colț, în care se apleca să stea sacuna de min-

ne, abia acoperea luminișle ochilor cu pleoapele oboșite și imediat din senin, din locuri nebanuite se simțea, tras de păr, de coadă, și de urechi. Sărea atunci speriat în sus și căta împrejur cu gânduri rele, dar pe dată se oprea și și potolea mânia, neîndrăznuind să sură asupra celor cari dădeau să mângăie, ce și-l mângăiau. Și apoi prea îi erau dragi ca să-i vază plângând. Dar închizându-și durerea în suflatul lui nenorocit și frământându-o nu putea să o stăpânească îndeejuns și trebuia să se dea învinș. Atunci particulele din această suferință se adunau, ca la o chemare, în creștetul capului și de acolo se lăsau în albul ochilor, întristându-i.

Când începu zăpada să se mai topescă și să iașă aburi calzi din pământul desghețat, îl lăsară să dormă afară. La început când a văzut că-l scoate din casă, din mijlocul copiilor și-i dă pe seamă o cutie de scânduri vopsite, drept locuință, nu prea s-a bucurat mult, dar pe urmă, tot el a judecat că așa se cuvine, poate unui câine, — și nici nu s-a mai gândit la lucrul acesta.

După câțiva ani Hector se făcuse mare voinic și grozav de rău. Din pricina această ziua trebuia să-l fie legat. Altfel nici n-ar fi fost chip să fi intrat cineva în curte, fie el chiar prieten. Avea în deosebi un gles puțernic ca o furtună și niste ochi negri și neobisnuit de mari din care izvorea o privire magnetică pe care oacă o îndrepta asupra cuiva să fi fost acesta pătruns de ori câte gânduri bune, tot îl apuca o frică ce-i molescea corpul și îl făcea să stea pironit locului.

Pentru ai casei, însă Hector nu era un animal cu înfățișarea înfloritoare a unui lup înfometat, ci un biet câine căruia bunul Dumnezeu nu-i dăduse ochii aceia mari și înțelegători de cât ca să poată spune ceea ce nu-i fusese îngăduit să arate prin viu graiu,

Frica aceasta pe care o văduse Hector, fără să vrea, în sânul tainor, adusesse folos neprețuit stăpânilor, deoarece ajunsese să fie cea mai temută casă, de către oamenii cari trăiau numai din furtuguri.

Și totuși într-o noapte se găsi o horfăș mai îndrăznet care se

hotărâse să infrunte Cerberul. Venise prin dos, prin niște vii, sărise ulucile și cănta să se apropie țipătil-țipătil de case. Și când tocmai scotea că pericolul despre care se bănușe atâta nici nu exista în realitate, deodată se trezi la o oare care distanță cu grozavul gardian.

Semeșul tălătur crezu că i se înmoale genunchii de frică și afurisi în gând meseria lui de hoț. Și deoarece nu mai avea decât o singură dorință, aceea de a scăpa totfăr, vol să fugă. Gând rău în ceasrău. Abia făcu câțiva pași și Hector îl și ajunse, îl apuca de pantaloni și îl trase înapoi. Șu ținu astfel până la ziuă, când stăpânul găsi pe singurul pungaș mai curajos aproape ieșit din mână.

Avea însă Hector pe lângă aceste calități și o meteahnă. Era lucome, de o lăcomie ce n-ar fi putut-o avea de cât trei câini la un loc. Nimeni însă nu-i dăduse mănecarea înțelea o merita. E drept însă că din pricina această se îmbolnăvise de vreo câteva ori și nu mai putuse să mănance câte o zi întreagă. Astfel că într-o duminică când servitoarea îi aduse obisnuitul caștron de lapte cu mămăligă și Hector nu se atinse de el, știură că mănăciosul s-a îmbolnăvit iar să-l lăsară în pace, no mai dându-i mănecare nici la prânz nici seara. A doua zi lucrul se repetă iar și a treia zi sășiderea. Hector se apropia de mănecare, o miroșea, apoi se dădea înapoi, ca și cum l-ar fi ars la bot, și intra în cotet. Rare ori ieșea afară, se înținea la soare și sufla din greu. Stăpânul foarte mâniat, striga cât îl ținea gura, să nu mai vadă pe cineva că dă mănecare câinelui fără să știe el, că-i rupe oasele. Gânduri de om necăji; iar câinele, cu știință că se vorbește de el, îi privea pe ficcare cu ochii lui mai triști ca de obicei și tulburi cum nu fuseseră nici odată.

În a treia noapte, de când se îmbolnăvise câinele și după atâta vreme de liniște, niște hoți călecară casa. Cu poată suferința lui, când i-a surprins, Hector s-a repezit la ei mânat de acelaș neastâmpăr ce-l coprindea la vederea unui străin cu gânduri dușmane.

Când erau să latre au zău-

sooate din gâtlee de cât niște su-
nețe răgusite, înfundate, un fel de
horcâit, care-i rodea parcă bere-
gata. Inecat, se oprî în loc, începu
să tusească și să dea peste bot cu
laba piciorului drept, vrând parcă
să-și deslipească ceva de pe fundul
purii. Tocmai atunci unul din oa-
meni, care pădeau un astfel de
prilej, îi dădu cu un ciomag în
cap. Hector scoase un vaet de viață
înjunghiată și căzu cu capul în
pământ; iar hoții, după ce pusera
mâna pe ceva lucruri și pe o amă
bunicică de bani, fugiră.

A doua zi, când stăpânul obser-
vă furtul se mâniă grozav și primi
grijă fu să pedepsească dușaul
care, în loc să-i facă treabă, se
îmbolnăvise de prea multă mănca-
re, după cum se plângea el.

Îl găsi în cotet, de unde îl
scoase afară și-l puse în lanț. Apoi
răcătăndu-și înfrânze supărarea
luă un baston și începu să loveas-
că fără milă. La început, Hector
căută să se ferească și să se as-
vuzză iarăși în cotet, dar încolțit
de ura stăpânului și a ciomagului,
și simțindu-și capul umflat de du-
rere, cutcă să-și arate colții. Stă-
pânul se înfurie și mai mult de
această îndrăzneală și fără să ție
ocoteală de toți ai casei care-l în-
conjuraseră și îl rugau să taceteze
prinse a lovi cu și mai multă țarie
spânarea, căineșului atât de hăhli
vână atunci.

Cu ochii roșii și căscați în chip
apăimântător, Hector se smuci de
vre-o câteva ori și lanțul trosni
și se ruppe sub isbitura puterii lui.
Apoi se îndreptă spre poartă și
pierî ca o năluca din fața celor
care priviseră la această sălbate-
că bătaie și care acum rămaseră
zăpăciți.

În aceeași zi, pe la toacă strada
vujia de un sgomot drăcesc. O
ceată de vre-o douăzeci de câini,
de toate neamurile, plerac învali-
tă într-un nor de praț. În fruntea
lor, ca un comandant fantastic,
venea în spăluri Hector. Avea
părul șburliț și ochii înjecțați; iar
din colțurile gurii i se prelingeă,
ca dintr-un izvor necocat o spumă
albă ce șbură în urma lui în chip
de fulgă.

Ajuns în dreptul caselor stăpâni-
lor săi, Hector se desprîse din
mijlocul convoiului ce se roteă în
loc, ca un vârtej și dădu busna în
curte. O găină ce se plimba slo-
bodă fu prima victimă a căineșului.
Fu apucată de gât, aguduită de
vre-o câteva ori și lăsată jos a-
proape moartă. Două femei, ce
stăteau de vorbă lângă ușă, se
șperiară grozav văzând acest lucru
și în graba ce le coprînese de a
întra în casă se împiedică și se
loviră în cap. În mijlocul pipeteilor
desperate și sgomotul de uși trăn-
țite și ferestre zăvorite, o voce
șperiată zugrăvi, prin aceste trei
vorbe, gândul ce înflorise în toate
mințile.

— E turbat! Omorâți-l!

În acest timp, Hector se oprise
la ușa stăpânului și urla în chip
jalnic. Dinăuntru i se răspunse cu
un lemn aruncat pe fereaștră; iar
căineșele o luă la goană spre poar-
tă. Atunci se deschise repede o
ușă și se auzi o detunătură de
puscă. Glonțele trimis de o mână
înfricoșată, îi sdrel doar părul.

La poartă îl asteptau ceilalți
câini ca pe o pradă. Simțind că
ducându-se iar în mijlocul lor, îl
asteapă moartea sigură, năvăli
priure e, ca un vițor și începu
apoi să gonească prin perdeaua
de praț, ca o arătare, urmărit de
aproape de haita gălăgioasă. Pe
unde trecea curgeau pietrele ca
uloșia în el. Fiecare lovitură îi pă-
trundeă parcă înăuntru corpului
și ajungea în locul acela unde să-
lăsluiește nevăzut de nimeni su-
fletul oricărei ființe.

Bolovanii aceștia, aruncați fără
gres în trupul lui înspumat, muș-
căturile tovarășilor lui, tot mai
dese și mai aprige, și chinuri-
le și hniduelile oamenilor îi mă-
rșiră și mai mult groaza, ce-i
stăpânea mințea și-l făcuseră să
își aduce ultimele picături de pu-
tere rătăcite în fibrele corpului,
spre a putea să alerge cât mai
mult, cât mai departe.

Distanța până la marginea ora-
șului fu repede mistuită și, ajuns
în Câmpie, Hector se ruppe din so-
sea și o luă peste arături cu forțe

tot mai slăbite. Cel câțiva câini,
care se mai ținuseră după el,
când văzură că întâlneșc din ce în
ce mai rar case și oameni, puseră
capăt urmării și stătură în loc;
iar când zăriră umbra lui Hector
disparând la orizont în văștia ra-
șiată a soarelui, ce murea la sa-
fințit, se întoarseră oboști spre
casele lor.

Noaptea și-a întins zăbronicul
negru și răcoros peste orate și
câmpii. Departe, în zare, mîile de
lumini ale orașului licăresc ca
niște lumânări într-o biserică si-
gntică. Sgomotul mahalalelor ce
își închid activitatea din timpul
unei zile, și al trenurilor ce suie-
ră și manevrează prin gări, abia
se aud, ca acordurile aproape stîf-
se ale unui armonium urag.

Sub brațele ocrotitoare ale unui
salcâm, Hector zace pe marginea
unui șanț plin cu gunoii. Rănile
primite la-u răpus și abia mai
poate sufla. Acum se simte foarte
mulțumit că răutatea oamenilor
nu-l mai poate ajunge. Liniste
și pacea sfântă, care îl încoajoră,
fi mângâie rănile și îl acoperă
cu un balsam binefăcător.

Pe cerul întins și negru, stelele
tremură ca niște picături de aur to-
pit. Și deodată, vârful Pleadelor
se aprinde și o candeală se prăvale
spre dreapta, înjunghind firma-
mentul cu o săgeată ce-și întepă
vârful în juima Gemenilor. Cu
singurul ochiu pe care-l mai poa-
te ține deschis, Hector se uită în
sus și privește dăra luminoasă ce
se stînge în grabă.

Un vântișor ce a început să-și
plimbe undeje pe de-asupra terbu-
rilor, îi atinge rănile, pe care sin-
gele sta încheșat, și-i înghiață
trupul; iar el, vrând să se facă
ghem, simte că la-u părăsit pute-
rile și că în vârful piciorului cl-
neva i-a ațarnat bucăți de plumb.

Un tremur nervos îi stăpânește
corpul câteva clipe, apoi pleacă
oșosită și rece se lasă înțet și cu-
mințe peste singurul ochiu deschis
și îl închide pentru totdeauna.

Petru Vălcoveanu.

EDMOND HARAUCOURT

ROMANȚA

*Te-ador, și toți au râs simțindu-ne suspinul,
Dar ca un lotus frânt purtat de-un râu în spume,
Cu sufletul închis îmi voi urma destinul.
De mă iubești puțin ce 'mi pasă de-astă lume?*

*Te-ador; și am pierdut surâsu'ți de-altă dată
Dar ca mireasma ce spre cer o hărăzești,
Înalț privirea mea spre bolta înstelată.
De mă iubești mereu ce-'mi pasă că 'mi lipsești?*

*Te-ador; și-amarnic chin iubirea mea împarte
Un altul va veni, vrăjindu-te mireasă.
Dar eu voi suferi nădăjduind în moarte
De nu mă mai iubești, de viața mea ce-'mi pasă?*

*Te-ador; și când voi stă în bezna 'ngrozitoare
În care se re'ntorc toți cei de pe pământ,
Arunce 'n ori-ce loc ființa-'mi pieritoare.
De nu-'mi plângi tu la cap ce-'mi pasă de mormânt?*

27 Iulie,

In românește de I. G.

P A T R I A

— U r m a r e —

Vlad implântă drapelul pe parapet. Din vale de redută s'auziră de-odată mii de ura la vederea tricolorului ce fâlfăea acum în val pe reduta inamică. Românii venea acum mulțime sdrobînd totul în calea lor, iar Turcii se aruncau reduta, fugând învâlmășiți și înspăimântați ca de o urgie cerească.

Victorie! Din toate părțile se vedea victoria. Trompeta resunau voioase, drapelul se înălța mândru după parapet, mii de ura se auzeau din mii de pepturi, — dar vai!

Lângă drapel Vlad căzuse.

Era plin de răni și sângele-i curgea; simțea cum forțele i se duc.

În jurul lui însă răsună atâta izbândă. În cât într'un moment

de nouă înflăcărare, cercă să se scoată di pământ drapelul, unde singur îl implântase și să-l ducă departe, mai departe... după un dor nemărginit de victorie... Dar rămase căzut, puterile-i periseră. Înțelese atunci că moare.

Dar a învins. Cât ar fi de fericit mărețul căpitan, el care voia să pue atâta vitejie în inima lui, dacă l'ar vedea învingător!

Căci ca el a purtat drapelul înainte, ca el a deșteptat vitejia în inima tuturor, când s'a repezit în foc trăgând după el pe toți în luptă.

Ca el Vlad s'a luptat, a învins și murea, dus tot ca el de aceeași putere a inimii — de iubirea pentru Patrie!

Pentru Patrie! — pentru tot ce iubea el mai mult pe lume! — pentru Fira! De-acum înainte poți fi liniștită, Firo, și fericită; Vlad a învins, dușmanii s'au dus, viața-ți va fi neturburată, și o vedea parcă, cum iasă înaintea lui reîntors de la victorie, cu fața răsândă cu brațele deschise, dând a ei iubire pentru a lui izbândă. „Dar pentru tine a fost, pentru tine prin iubire“.

Da, prin iubire, căci iubirea-i taină puternică care ne face a înțelege sensul vieții.

Fața însă i se pălise, ochii i se închisese.

Vlad se stingea, dar precum o rază într'o lumină, așa el să stingea învingător într'un vis de fericire.

Vedea o nuntă mare, la care

se strânsese o lume întreagă în haine de sărbătoare, cu inimile voioase, aducând flori de podobă pentru ginere și mireasă — pentru Vlad și Fira cea frumoasă. O vedea pe Fira în cămașe cu fluturi, încinsă cu roșu, pe cap cu flori, gătită în beteală ca într-o lumina căzută din soare, cum veselă răsândă, fericită stă lângă el, pe când mama Ioana cu lacrimi de fericire îi binecuvintează.

De-atunci înainte va fi a lui nedespărțită pentru vecie...

Când l-au găsit stins la piciorul drapelului, era așa cum fusese în ultimele momente ale vieții.

Tricolorul fălăcea neastâmpărat în vânt, parcă ar fi fost viu, iar Vlad sta aci mort, cu capul culcat alături, cu fața liniștită, cu surâsul pe buze, mulțumit parcă de soartă-i ca și când singur, de bună voie și-a dat sufletarea vieții drapelului țării, ca unu-i frate iubit.

Pe drumul ce duce către sat, sergentul mergea grăbit.

— De unde vii, sergentule cu pieptul plin de decorații? zise călătorul.

— Din război.

— Din război? Atunci, bine ai venit; dar cum te cheamă?

— Vlad.

— Tot că pe viteazul, care a murit, după ce-a înțipt drapelul pe reduta Turcilor. Oare l'ai cunoscut?

— Dar eu sunt!

— Dumneata? Dar stăuzise că l-au găsit mort lângă drapel și — era soldat?

— Adevărat eram soldat și a-

proape mort când m'au luat de lângă drapel, dar Dumnezeu a vrut să mai trăiesc. Când m'am deșteptat eram în ambulanță și... sergent.

— Dar decorațiile?

— Decorațiile. Inuși Domnitorul cu mâna lui, le-a prins pe piept.

— Atunci, să trăiești viteazule, căci vestea ți s'a dus în toată țara și toată țara te-a plâns, auzind că ai murit. Mult îmi pare bine că te cunosc, — și acum încotro?

— Spre casă.

— Drum bun și Dumnezeu să-ți dea bine în toată viața.

— Mulțumesc răspunse sergentul depărtându-se.

Da, era chiar Vlad, care scăpase de la moarte ca prin minune și care acum se întorcea fericit acasă. Fericit și era atât de nerăbdător, că de-ar fi zburat, tot lung i-ar fi părut drumul.

Și Fira nici nu gândeste că Vlad e la câțiva pași de ea, ea care-l iubește, care a plâns și care s'a rugat pentru el: ea care-l crede poate mort. Dar nici nu știe, iubita, că datoria, care-i păruse o împilare nedreaptă, n'a fost decât pornire a inimii pentru ea. Ea nu știe că de-a suferit, de-a luptat, de ș'a pus viața în primejdie, a fost numai pentru fericirea ei. Și ea i părea acuma mai iubită, mai sfântă — stăpână a vieții — căci datoria lui era să trăiască sau să moară pentru ea. Ce n'ar fi dat Vlad ca să treacă ca o clipă timpul celui mai rămăsese s'ajungă.

Și când va ști ea cât a iubit-o, când va ști ea că chiar înaintea

morții gândul i-a fost neclintit la ea și a visat-o mireasa lui, a lui pentru veci, așa cum va fi acum la întoarcere, când va ști ea... și Vlad mergea, mergea și ar fi fugit ca un nebun de nu l'ar fi văzut nimeni, atât dorul îi era de mare și atât era de nerăbdător.

În marginea satului femea scoțea apă din fântână.

Era după scăpătutul soarelui.

— Bine te-am găsit, Floareo, zise Vlad ajungând după drum.

— Bine-ai venit, ostașule; dar de unde mă știi?

— De unde? Apoi n'am crescut într-o uliță?

— Cum?... Dar ce-mi văd ochii? zise femea aproape speriată.

Tu ești, Vlad?

— Eu, chiar eu.

— Vlad, te-am crezut mort. La noi a venit veste că ai murit.

— Murisem, Floareo, dar vezi... am înviat, zise Vlad răsând am înviat, căci mi-era mult dor de acasă. — Dar fiindcă veni vorba, îți spun, Floareo, ce mai fac mama Ioana, Fira — nici vorbă m'or crede mort?

— Mama Ioană? Fira? Dar ce a nu știi?

— Ce să știi?

— Ce! nu știi că mama Ioana a murit? E aproape un an.

— Vai! Biata mama Ioana. Și cum?

— A murit din răceală biata femeie; Dumnezeu să o erte că era bună și de treabă.

— Ce nenorocire! și eu care nici gândeam.

(Va urma).

Virgil Broșărescu

POȘTA REDACȚIEI

D. Toma Florescu, cunoscutul publicist, fost colaborator al „României nouă supl. literar” retrăgându-se de la numita revistă, se va produce regulat cu o schiță umoristică în fiecare număr al „Universului literar”.

Nelu Ciocănescu. Treceți vă rugăm pe la redacție dimineața.

I. V. A. Trișofci lucrări

personale. Traducerile nu sunt tocmai reușite.

Craiova. Se va publica „Toamna”.

Loreley. Când va fi loc.

Liviu Opriș. Așteptăm lucrări mai bine stilizate.

Toate celelalte manuscrise primite și nementionate aci, nu se publică.

Manuscrisile ce ni se trimit

rugăm să fie citite și pe o singură pagină.

Sajomea. Spleen automnal” are imagini frumoase, dar versurile sunt rău aleșute, și ideile n'au legătură. Dacă le-ai revedeă cu îngrijire le-am publica bucuros.

Petrus P. Se va publica. Gh. Părcălabu. Treceți vă rugăm dimineața pe la redacție.

Ion I. Greculescu**Advocat**

Post Comisar Regal C.-Marțială

Str. Răsureni 35

Telefon 28/15

Vasile St. Cristodorescu**Advocat**

Str. Răsureni 35

Telefon 21/58

N. FLORIAN**ADVOCAT**

Strada Vântului No. 12

PREDA NICULESCU**ADVOCAT**

Str. Școlii No. 14

Pentru Farmaciști și Droghiști

La Farmacia APOLLO (M. Bruss)

București, Calea Griviței Nr. 10

Au sosit și se vând la prețuri

avantajoase următoarele dro-

guri: **JODURA de SODIU****și de POTASIU, ANAL-****GESINA, PIRAMIDON,****ACID SALICILIC, MEHIL****SALICILIC, UROTRUPI-****NA (SCHERING), FOLI-****CULE de SENE, ALUMEN****PULVIS crud și NEOSAL-****VARSAN** dozele I—IV, etc.

Primește direct din străin-

tate toate produsele. 1567

Dr. Eraclie Sterian

Vechiu medic al Eforiei Spita-

lelor civile

— SPECIALIST IN BOALE —

Sifilitice și Interne

Str. Bibescu Vodă 22

Consultațiuni: 11—1 și 6—8

Telefon 20/51 1802

Dr. D. A. POPOVICI**Gat, nas, urechi**

și-a reluat consultațiunile

dela 2—5 p. m.

24 Str. Lascăr Catargiu T. 19/95

2179

A Apărut :

ATLAS GEOGRAFIC

Pentru școlile secundare, și normale, seminarii, și comer-

cialo etc. de :

I. Popa-Burcă.

Editura Librăriei : SOCEC & Co. S. A. București. 1824

PODGORENI**procurati-vă de acum****SAPE de OȚEL****lucrate din ciocan****De vânzare numai la****Oficiul Economic al României**

Calea Victoriei 1

Telefon 9/87

și la SUCURSALELE DIN GALAȚI :

Stradela Bursei 2

Prețurile în străinătate sunt în mare urcare

1952

Vechea casă de încredereEn gros **IOAN I. OLTEANU S-sori** En detail**Nică N. Madgearu & Co.****BUCUREȘTI, STRADA SFINȚILOR 71—73. Telefon 2/29**Depozit permanent de: **TABLĂ NEAGRA** pentru**Învelitori, MAȘINI și COTURI.****TABLĂ GALVANIZATĂ și PLUMBUIȚA, Ca-****cile pentru cal și bol****TABLĂ ALBĂ (Tinichea), Charcoal,**

1502

TUCIURI pentru MAȘINI (Pile),**FER în bare : lat, rotund, patrat și fasonat****Stănoiu Levy & Fiu**

— BUCUREȘTI — STR. GABROVENI No. 20 —

Cel mai asortat magazin ENGROS**cu articole pentru D-nii****COMERCIANȚII din provincie****Depozit special de ANILINA****toate colorile de lână și bumbac dela****cele mai renumite fabrici germane**

1711

Doctor Rămureanuvindecă radical și repede
fără dureri

INPOTENȚA, ONANISM

— BLENORAGIA, SIFILIS —

la bărbați și femei

Injecții intravenoase cu Neosalvarsan

— ANALISA SANGELUI —

„Wasserman“

„Tămăduirea“CALEA RAHOVEI, 5 București
Deschis 8—12 a. m. și 2—9 p. m
are și Cabinet dentar Modern
1681**SIFILITICII**pot urma tratamentul cu medici
specialiști la cabinetul boalelor
de piele, sifilis și venerice**SALVATOR**

(fondat în anul 1906)

Tratamentul Blenoragiei cronice
prin Metode electroterapeutice
Controlul diagnosticului clinic prin :**ANALISA SANGELUI**Injecții intravenoase cu Neosalvarsan
PASAGIUL ROMAN No. 9 (lângă
Teatrul Național) București. Consult.
11—1 și 5—8. TELEFON 33 pe 81
1946**DOCTORUL****Schwefelberg****GENITO-URINARE-SIFILITICE**

(BARBAȚI ȘI FEMEI)

Uretroscopie. — Analize de labo-
rator. Consult. 11—1 și 5—8.

— ACADEMIEI 47 —

Dr. I. Mihalovici**SYPHILIS - GENITO-URINARE**

Bărbați și Femei

Uretro-Gisto și Microscopie
Consult. 8—9 dim. și 3—8 p. m
str. Beivedere 3 49**Doctor C. Zamfirescu**Docent de boale interne la
Facultatea de Medicină.Reîntorcându-se în Capitală și-a
reluat consultările pentru boale
interne și manifestările tardi-
ve sifilitice.

Strada Polonă No. 13.

Intre orele 5—7 p. m. 2125

**Anemia, Clorosa și
toate slăbiciunile**

VINDECAȚI PRIN

Peptonate de FÈR ROBIN

Admis în spitalele din Paris

Nu constipa nici odată-- Nu îngreșește dinț

DE VANZARE LA TOATE FARMACIILE ȘI DROGHERIILE

811

**CARTI DE SCOALA și
RECHIZITE PENTRU ȘCOLARI**

ASORTIMENT COMPLET

la „CARTEA ROMANEASCA“B-dul Academiei 3, Calea Moșilor 64, (C. Sfetea), Calea
Victoriei 68, (C. Sfetea), și Șelari 12, (Ionaștia) 1678**Noutăți**apărute în editura Librăriei SOCEC & Co. S. A.
BUCUREȘTI

Alexandrescu & Gr. Theodosiu:

Geografia Jud. Ilfov Clasa II primară urbană Lei 2,90

„ II rurală anul I și II „ 4,95

N. N. Botez: Chimia clasa IV secundară „ 9,40

D. Constantinescu: Limba latină clasa III secundară „ 7,50

G. Constantinescu: Chimia . . . „ IV „ „ 15,00

Doctor ROSEN CABINET MODERN
de Electricitate medical-**BOLI NERVOASE și INTERNE****INGRIJIREA FEȚEI**, singurul specialist. **Vindecă: Neuros-**
tenia, Fobii (frici prin med. Dubols). Impotența, Paralizii,
Boli de plept, etc. **Distruge: Perii** de pe obraz, platrui,
negi, etc. Str. Soareșul 3 (Covași). Cons. 7¹/₂, dim.-6¹/₂, seara.
1500**PENTRU DOAMNE** MAGAZINUL de MODE și fabrica de
Pălării de Dame din Str. Colței No.
4, de sub conducerea D-nei. Bertine, a pus în vânzare ultimele
noutăți în PALARIILE de CATIFELEA și FETRU sosite acum din
PARIS. Primește reparațiuni și comenzi de pălării de mână și
de fabrică (Fetru și cașate). Str. Colței 4 vis-a-vis de magazinul
de muzică Mischentzky.